ETAPELE ACTIVITĂŢII INFRACŢIONALE ÎN CAZUL INFRACŢIUNILOR PREVĂZUTE LA art. 248, 248[1], 248[2] CP RM: ASPECTE TEORETICE ŞI PRACTICE

Victoria VOZIANU

CZU: 343.3/.7:343(478)(094.4) victoria.vozianu10@gmail.com

Noutatea temei investigate – critica noilor reglementări adoptate, dar argumentat ce nu este bine, cum ar trebui să procedăm pentru a nu crea interpretări şi pentru a îmbunătăţii cadrul legal. Subsecvent, din titlul temei se desprinde o analiză amplă ce vizează infracţiunea de contrabandă, atât sub aspect juridico-penal, cât şi sub aspectul psihologic de la simplul gând de a săvârşi fapta până la săvârşirea acesteia. Momentul-cheie al acestei lucrări este stabilirea timpului de consumare a infracţiuni de contrabandă.

Cu toate acestea, contrabanda după specificul ei aduce atingere nu numai la un singur stat, dar la mai multe. De aici rezultă că atentează atât la nivel naţional, cât şi internaţional. Fiecare stat reglementează în felul său infracţiunea de contrabandă, dar metodele de combatere şi profilaxie le întâlnim aceleaşi. Politica statului este ca să urmărească toate mărfurile care sunt introduse pe sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova şi, totodată, să nu prejudicieze statul fiind că pentru anumite categorii de mărfuri se impune achitarea anumitor drepturi, cum ar fi taxa vamală, taxa pe valoare adăugată, accizele şi taxa pentru proceduri vamale sau statul interzice anumite mărfuri de a fi introduse pe/sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova din motive de securitate. De aceea şi a apărut necesitatea incriminării şi tragerea la răspundere pentru fapte ilegale care periclitează asupra economiei naţionale. Un moment foarte important la care nu puteam să nu ne referim este principiul individualizării răspunderii penale, aceea ce înseamnă că, înainte de a se aplica pedeapsa, este necesar să stabilim toate circumstanţele faptei, şi cel mai important este să stabilim dacă fapta a fost consumată sau nu şi circumstanţele care au întrerupt fapta, din motive că a fost depistată de organele de drept, sau a renunţat la săvârşirea infracţiunii. În special, dorim să atragem atenţia asupra obiectului material.

În cazul infracţiunii prevăzute la alin.(1),(2),(4) art.248 CP RM, obiectul material este exprimat în mărfuri, alin.(3) art.248 CP RM aflate sub supraveghere vamală, la alin.(5) valori culturale şi la alin.(6) drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, a substanţelor toxice şi nocive, a armelor şi muniţiilor interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, a componentelor esenţiale ale armelor de foc, a mărfurilor strategice, a dispozitivelor militare, a materialelor explozibile, nucleare sau radioactive.

Pentru infracţiunea prevăzută la art. 248[1] CP RM obiectul material este exprimat în marfuri accizate (marfuri supuse accizelor). În final, infracţiunea prevăzută la

art.248[2] CP RM este mărfurilor care trebuie plasate sub o destinaţie vamală. Înainte de a intra în vigoare Legea nr.257/2020, observăm că legiuitorul indică expres obiectul material, care diferă de la alineat la alineat. De aici rezultă că obiectul infracţiunii de contrabandă prevăzut la alin.(1) **putea fi orice bun**, în comparaţie cu celelalte alineate în care legiuitorul enumeră exhaustiv. Obiectul material al infracţiunii de contrabandă prevăzut la alin.(1) putea fi: **ţigări, alcool, produse alimentare, haine, bijuterii, piese, produse petroliere, energie electrică, medicamente, bani etc.** În textul legii apare o condiţie pentru a fi aplicat alin. (1), este valoarea acestor bunuri, ce trebuia să depăşească 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare în momentul săvârşirii faptei. Dacă depăşeşte valoarea suma drepturilor de import 200 de salarii medii pe economie, atunci se aplică alin.(5) lit.d). Cu toate acestea, înainte de a fi trecute peste frontiera vamală bunurile, adică obiectul material prevăzut la alin.(1),(2),(3),(4) se supun unui anumit regim vamal.

În prezent, nu poate fi orice marfă pentru a putea fi incriminat alin.(1) art. 248, în acest sens urmează să delimităm de alte componenţe de infracţiune. Astfel, în cazul infracţiunilor prevăzute la alin.(1), (2), şi (4) art.248 CP RM, obiectul material (imaterial) îl reprezintă mărfurile (cu excepţia celor menţionate la alin.(3), (5) şi (6) art. 248 CP RM. Aici am adăuga că, de asemenea, nu poate fi obiect al infracţiunii de contrabandă prevăzută la alin.(1) art.248 CP RM, nici mărfurile accizate, deoarece aceasta fac obiectul material (imaterial) al infracţiunii prevăzută la art.248[1], şi nici mărfurile care au fost introduse prin contrabandă, deoarece de asemenea este prevăzută la art.248[2] CP RM.

Am analizat un element al componenţei infracţiunii de contrabandă şi am ajuns la următoarele concluzii. După cum observăm – o schimbare semnificativă în materia răspunderii penale pentru contrabandă. Legiuitorul vine cu delimitare a răspunderii a mărfurilor în cazul infracţiunilor prevăzute la alin.(1), (2),(3),(4),(7) lit.c) art.248 CP RM, precum şi a mărfurilor care au un regim special de trecere, anume valorile culturale prevăzute la alin.(5) şi, nu în ultimul rând, mărfurile care sunt interzise în circuitul civil prevăzut la alin.(6). Totodată, delimitează răspunderea şi pentru mărfurile care sunt supuse accizelor (mărfuri accizate) prevăzute la alin.(1), (2), (3), (4) lit. c) art.248[1] CP RM şi asupra celor care deja au fost introduse prin contrabandă în ipoteza infracţiunii prevăzute la art.248[2] CP RM. Apare întrebarea dacă părţi ale corpului uman poate să fie obiect al contrabandei sau nu? Corpul uman sau părţile corpului uman nu pot fi considerate mărfuri în sensul art.248 CP RM. În aşa circumstanţe, se va aplica art.158 CP RM (traficul de organe, ţesuturi şi celule umane). De asemenea, nu pot fi mărfuri în sensul art.248 fiinţele umane, în asemenea circumstanţe nu este contrabandă, dar este trafic de fiinţe umane (art.165 CP RM). Ce ţine de ***mărfuri accizate*** prevăzute la art. 248[1] CP RM expres prevăzute de Codul fiscal sunt urmatoarele: a) alcool etilic şi băuturi alcoolice; b) tutun prelucrat; c) petrol şi derivatele lui; d) caviar şi înlocuitori de caviar; e) parfumuri şi apă de toaletă; f) îmbrăcăminte din blană; g) mijloace de transport specificate în Anexa nr.2

După părerea noastră, eu nu văd necesitatea în general de a incrimina o astfel de faptă, adică fapta prevăzută la art.248[1] CP RM, deoarece acest articol este o reflecţie a art.248 CP RM. Unica diferenţă pe care am întâlnit-o este obiectul material, pentru infracţiunea prevăzută la alin. (1) art.248 sunt mărfurile, iar în cazul art.248[1] sunt mărfurile supuse accizelor. În aceeaşi ordine de idei, putem să menţionăm că noţiunea de „mărfuri" reprezintă şi „mărfuri accizate". Un argument de ce ar trebui o astfel de infracţiune credem că se bazează pe faptul că este o infracţiune mai gravă, pentru că nu sunt simple mărfuri, dar mărfuri „de lux". Vom combate prin aceea că dacă privim la răspunderea aplicată, atunci observăm că pedeapsa prevăzută la alin.(1) art.248 este în mărime de la 1500 la 2000 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul cominităţii de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 2 ani [...], aceeaşi pedeapsă este prevăzută şi la alin.(1) art.248[1], aşa că nu vedem necesitatea de a prevedea şi clasifica contrabanda cu mărfuri supuse accizelor şi nesupuse accizelor. Totodată, infracţiune prevăzută la art.248[2] CP RM considerăm ca să fie exclusă din Codul penal din următoarele considerente: în primul rând, nu toate mărfurile cad sub incidenţa obiectului material prevăzut la art.248[2] CP RM, adică nu fac parte mărfurile prohibitive şi restrictive, deoarece acestea nu pot fi plasate sub o destinaţie vamală. În al doilea rând, potrivit art. 6 pct. 44) CPP RM, prin bun infracţional se înţelege bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, precum şi bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse. Mărfurile respective sunt bunuri infracţionale, în asemenea caz, corect ar trebui să se aplice confiscarea. Plus la aceasta, în situaţia în care obiectul material al acestei infracţiuni nu întruneşte parametri valorici va purta sau nu răspundere făptaşul? Nu va purta, deoarece fapta prevăzută la alin.(10) şi (10[1]) art.287 CC RM excede infracţiunea prevăzută la art. 248[2] CP RM, iar alt articol în Codul contravenţional nu este. Momentul-cheie al acestei lucrării este analiza prin prisma etapelor activităţi infracţionale. Această infracţiune este formală, însă datorită specificului său este posibil de determinat pregătirea, tentativa, faptul epuizat şi fapta consumată.

Etapele activităţii infracţionale ale infracţiunii de contrabandă sunt direct proporţionale cu momentul consumării. Momentul consumării infracţiunii de contrabandă depinde de **modalitatea prin care se săvârşeşte această infracţiune**. De exemplu: a) în momentul efectuării controlului vamal au fost depistate mărfuri care urmau să fie introduse pe/sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova se va considera tentativă şi nicidecum nu este faptă consumată; b) în cazul depunderii declaraţiei vamale fapta în acest caz este consumată, indiferent dacă declaraţia este autentică, falsă sau conţine date neautentice; în legislaţia în vigoare nu face diferenţă dacă este scoatere din ţară o tentativă şi introducerea o faptă consumată; c) o precizare este la alin.(4) chiar dacă acţiunea de scoatere va fi o infracţiune consumată din cauza modalităţii de săvârşire a faptei prin depunerea declaraţiei neautentice a originii mărfurilor; d) ce ţine de infracţiunea prevăzută la alin.(2) art.248 şi alin.(2) art.248[1], se consideră consumată din momentul de când făptuitorul a început acţiunea, tentativă la aceasta modalitate nu există; e) prin modalitatea de nereturanare este consumată în momentul când a trecut

termenul şi trebuia să fie introduse în ţară valorile culturale; f) în ipoteza prevăzută la alin.(3) art.248 şi alin.(3) art.248[1] prevede înstrăinarea sau punerea în libera circulaţie, fără achitarea drepturilor de import, a mărfurilor/mărfurilor accizate aflate sub supravegherea vamală se consideră consumată din momentul neachitării drepturilor de import, această faptă este consumată, nu poate fi vorba despre o tentativă; g) la fel şi în cazul art.248[2] CP RM fapta se consideră consumată la săvârşirea faptei consumate care are un caracter alternativ, de asemenea, nu putem vorbi despre o tentativă.

În final, venim cu recomandarea de a fi exclus din Codul penal art.248[1], 248[2].

Referinţe:

1. Codul penal al Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 14.04.2009, nr. 72-72, art. 195.
2. Codul fiscal al Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 18.09.1997, nr. 62, art. 522.
3. Codul de procedura penală al Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 05.11.2013, nr. 248-251, art. 699.
4. STATI, V. Analiza de drept penal a infracţiunilor de contrabandă (art. 248 din Codul penal), cu luarea în considerare a Legii nr. 257/2020. În: *Modern scientic challenges and trends: a collection scientific works of the International scientific conference* (7-9 September, 2021). Warsaw: Sp. z o. o. iScience, 2021, pp.77-97.
5. STATI, V. Redimensionarea reglementărilor răspunderii pentru infracţiunile, săvârşite în sfera activităţii economice externe, în Codul penal al Republicii Moldova. În: *Modern scientific challenges and trends: a collection scientific works of the International scientific conference* (7-9 June, 2021)- Warsaw: Sp. z o. o. iScience, 2021, pp.51-72.
6. STATI, V., BRÎNZĂ, B. Infracţiuniile prevăzute la art.248[1] şi 248[2] din Codul penal aspecte de drept penal. În: *Актуалыные научные исследования в современном мире*. Выпуск 8(75), часть, 2021, сс.70-77.

Recomandat
***Vitalie STATI**, dr., conf. univ.*